

Adolygiad a Gwerthusiad o Berfformiad Blynyddol 2011 - 2012

Enw'r Awdurdod   Cyngor Gwynedd
Lleol:

Mae'r adroddiad hwn yn nodi meysydd sydd wedi gwella a meysydd i'w gwella yn Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Gwynedd am y flwyddyn 2011- 12

Crynodeb:

Mae perfformiad y gwasanaethau cymdeithasol yng Ngwynedd wedi gwella flwyddyn ar ôl blwyddyn ac mae hyn wedi parhau yn ystod 2011-12.

Mae cynllun tair blynedd y cyngor a strategaethau comisiynu'r gwasanaethau cymdeithasol yn darparu gweledigaeth a chyfeiriad i'r gwasanaeth. Mae angen cefnogaeth wleidyddol er mwyn rhoi'r cynlluniau hyn ar waith. Ceir risgiau ariannol ac o ran y gwasanaeth os nad yw'r cyngor yn gweithredu ei gynlluniau'n brydlon.

Mae adroddiad y Cyfarwyddwr ar gyfer 2011-12 yn rhoi dadansoddiad cywir o berfformiad y gwasanaeth. Darparodd y cyngor ystod dda o wybodaeth a dadansoddiad aeddfed o'i berfformiad ei hun.

Ceir gwaith partneriaeth da ar lefel ymarferol. Ceir cyfyngiadau i'r berthynas gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ac mae hyn wedi rhwystro datblygiad gwasanaeth mewn rhai meysydd.

Mae gan y cyngor rai gwasanaethau da megis y rhai ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, ond mae angen i'r cyngor barhau i wella'r prosesau asesu a rheoli gofal.

Mae Cyfarwyddwr y gwasanaethau cymdeithasol wedi newid yn ddiweddar (mis Awst 2012).

Mae AGGCC wedi nodi'r risgiau posibl canlynol:

- Yr angen am ysgogiad a chefnogaeth effeithiol er mwyn darparu gwasanaethau ataliol, wedi'u moderneiddio i oedolion, ynghyd â diffyg gallu i gyflawni'r newidiadau sy'n ofynnol

- Hanes o systemau gwan ar gyfer cyflwyno adroddiadau i'r rheolwyr, sy'n golygu nad yw'r trefniadau rheoli perfformiad a goruchwyliaeth yn effeithiol
- Gallu parhaus i ddylanwadu ar waith cynllunio strategol sy'n canolbwyntio ar ardaloedd penodol gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Ymateb i'r meysydd y nodwyd y llynedd bod angen eu datblygu:

Mae'r cyngor wedi gwella ei berfformiad yn y meysydd a nodwyd yn adroddiad AGGCC y llynedd. Mae adroddiad eleni'n nodi'r meysydd y mae'n allweddol i'r cyngor barhau i wella ei berfformiad.

Arferion da a nodwyd:

Ym mis Hydref 2011 enillodd y cyngor ddau ddyfarniad gan y Cyngor Gofal am rannu arfer da. Rhoddwyd y dyfarniad cyntaf am brosiect a oedd yn monitro gweithwyr gofal cymunedol yn electronig. Roedd wedi ei gynllunio gan y gwasanaeth i fodloni anghenion y cyngor, gan gyfuno system reoli ariannol a thechnoleg symudol. Rhoddwyd yr ail ddyfarniad am fframwaith risg i gynorthwyo wrth asesu niwed sylweddol i blant. Nod y fframwaith oedd gwella cysondeb a throthwyo wrth wneud penderfyniadau. Mae'r model wedi ei fabwysiadu gan gynghorau eraill yng Nghymru a Lloegr ac wedi ei gyflwyno mewn cynadleddau cenedlaethol a rhyngwladol.

Cyflwynodd y Prif Weinidog, Carwyn Jones, wobr i'r cyngor a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr am eu gwaith yn hybu cydweithrediad rhwng asiantaethau er mwyn gwella gwasanaethau arbenigol i blant.

Arolygiadau safle a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn:

Ni chynhaliwyd unrhyw arolygiadau yn gwerthuso perfformiad y cyngor yn ystod 2011-12.

Mae AGGCC wedi dechrau ymgynghori gyda defnyddwyr gwasanaethau anawsterau dysgu ac iechyd meddwl i oedolion. Mae'r gwaith hwn yn parhau. Hyd yn hyn, mae defnyddwyr gwasanaeth iechyd meddwl wedi amlygu bod angen llety addas a chymorth i ddatblygu sgiliau byw yn annibynnol.

Meysydd ar gyfer gwneud gwaith dilynol gan AGGCC y flwyddyn nesaf:

- Swyddogaeth Cyfarwyddwr statudol y gwasanaethau cymdeithasol (mae hyn yn rhan o adolygiad cenedlaethol gan AGGCC).
- Gweithredu cynlluniau comisiynu'r cyngor.
- Y broses o wneud penderfyniadau ac ansawdd asesiadau yn y gwasanaethau plant a'r rhesymau dros ailatgyfeirio.
- Y gefnogaeth sydd ar gael i ofalwyr.

- Y trefniadau rheoli perfformiad

PERFFORMIAD

Llunio Gwasanaethau:

Mae cynllun tair blynedd y cyngor yn rhoi cyfeiriad eglur ar gyfer gwella a moderneiddio'r gwasanaethau cymdeithasol. Mae'r cynllun yn cwmpasu'r cyfnod 2011-14 ac mae ynddo gerrig milltir eglur y mae angen eu bodloni. Mae'r cyngor wedi adolygu'r cynllun yn rheolaidd.

Oedolion

Mae'r cyngor wedi cyhoeddi ei asesiadau anghenion a'i strategaethau comisiynu ar gyfer gwasanaethau anawsterau dysgu a gwasanaethau i bobl hŷn ar gyfer 2011-16. Mae'r gwaith hwn yn cynnwys asesiad trylwyr o lefel yr angen a'r galw sydd wedi ei ragweld. Ymgynghorwyd yn eang gyda defnyddwyr gwasanaeth, cymunedau, darparwyr a grwpiau cynrychiadol er mwyn cyfrannu at yr asesiad o anghenion.

Bydd y cyngor yn datblygu cynlluniau comisiynu ar gyfer gwasanaethau anabledd corfforol ac anabledd ar y synhwyrâu yn ystod 2012-13.

Mae'r cyngor wedi sefydlu systemau i fonitro a gwerthuso perfformiad yn unol â'r strategaethau hyn. Bydd y systemau'n darparu gwybodaeth yn ystod 2012-13 a fydd yn dangos i'r cyngor pa mor ddilys yw'r tybiaethau y seiliwyd ei strategaethau arnynt.

Mae'r cyngor wedi ceisio cefnogaeth allanol wrth graffu ar y cynlluniau comisiynu. Mae'r gwaith craffu hwn wedi rhoi sicrwydd i'r cyngor bod y gwaith a wneir yn mynd i'r cyfeiriad cywir.

Mae gan y cyngor nifer fawr o ffrydiau gwaith wedi eu sefydlu i drawsnewid a moderneiddio'r gwasanaethau i oedolion. Nododd y cyngor fod angen gwella'r modd y mae'n rhoi ei strategaethau ar waith. Mewn rhai meysydd, nid oes gan y cyngor gynlluniau manwl sy'n disgrifio sut y bydd yn gweithredu'r strategaethau. Hefyd, nid oes ganddo ddigon o reolwyr bob amser i gyflawni'r newid gofynnol.

Oherwydd yr ymateb gwleidyddol ac ymateb y cyhoedd i strategaeth y cyngor ar gyfer pobl hŷn, nid yw'r gwaith wedi datblygu yn ôl y bwriad yn ystod 2011-12. O ganlyniad, bydd raid i'r cyngor gynyddu cyflymder y newid yn ystod 2012-13 er mwyn cyflawni'r cynlluniau o ran comisiynu a moderneiddio.

Mae trefniadau'r cyngor ar gyfer monitro contractau yn gwella. Ceir cyfathrebu da rhwng AGGCC a'r swyddog monitro contractau sy'n cydgysylltu ymweliadau â gwasanaethau ac yn rhannu gwybodaeth briodol.

Mae'r cyngor yn nodi ei fod wedi datblygu system ar sail canlyniadau ar gyfer monitro'r gwasanaethau a gomisiynir gan gartrefi gofal unigol. Mae'r system yn blaenoriaethu'r cartrefi sydd â'r mwyaf o risg.

Plant

Bydd y cyngor yn datblygu cynlluniau comisiynu ar gyfer y gwasanaethau i blant yn ystod 2012-13. Mae cyfradd y plant sy'n derbyn gofal yn y boblogaeth yn uwch nag mewn awdurdodau tebyg. Gwelodd y cyngor gynnydd yn y galw am y gwasanaethau hyn yn ystod 2011-12. Fe allai hyn awgrymu bod angen i'r cyngor sicrhau cydbwysedd gwell rhwng y gwasanaethau ataliol a'r gwasanaethau i blant sy'n derbyn gofal.

Parhaodd y cyngor i ddatblygu rhai gwasanaethau cymorth yn ystod 2011-12. Datblygodd wasanaethau ar gyfer pobl ifanc nad ydynt mewn cyflogaeth, hyfforddiant nac addysg gyda'r bartneriaeth diogelwch cymunedol. Mae hefyd wedi datblygu gwasanaethau cyswllt ar draws y sir a gwasanaeth maethu peripatetig.

Mae'r cyngor wedi cyflwyno cais llwyddiannus i Lywodraeth Cymru i ddatblygu cyfleuster gofal seibiant ac ysgol i blant ag anabledau. Mae'r cyngor wedi cytuno hefyd i ddatblygu gwasanaeth integredig cymorth i deuluoedd gyda Chyngor Sir Ynys Môn. Mae'r cyngor wedi dadansoddi'r angen i ddatblygu gwasanaethau ar gyfer plant a arferai dderbyn gofal, a bydd yn dyfarnu contract i ddarparu'r i ddatblygu gwasanaethau llety ymhellach yn ystod 2012-13.

Meysydd sydd wedi gwella

- Cyhoeddi cynllun busnes tair blynedd ar gyfer y cyngor gyda cherrig milltir eglur.
- Cyhoeddi'r asesiadau anghenion a'r cynlluniau ar gyfer gwasanaethau anawsterau dysgu a gwasanaethau i bobl hŷn.

Meysydd i'w gwella

- Rhoi cynlluniau comisiynu ar waith yn brydlon.

Cael cymorth:

Mae gan y cyngor wefan â gwybodaeth dda arni, yn ogystal â thafleuni ynglŷn â'r gwasanaethau sydd ar gael a sut i gysylltu â'r adran.

Oedolion

Y tîm cynghori ac asesu yw'r pwynt mynediad ar gyfer y rhan fwyaf o'r gwasanaethau i oedolion. Symudodd y tîm i leoliad ym Mhenrhyndeudraeth yn ystod y flwyddyn, ac mae'r newid hwn wedi gwella gallu'r cyngor i ymateb i geisiadau am wasanaeth. Ceir trefniadau ar wahân ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl.

Mae'r oedi wrth drosglwyddo gofal o ysbyty wedi lleihau'n sylweddol. Roedd hwn yn faes i'w wella y llynedd. Cyflawnwyd hyn yn bennaf trwy sefydlu systemau gwybodaeth mwy effeithiol.

Mae cyfradd y bobl hŷn sy'n derbyn cymorth mewn cartrefi gofal wedi parhau i ostwng. Mae hyn yn gadarnhaol ac mae'n dod â pherfformiad y cyngor yn agosach at y cyfartaledd ledled Cymru. Roedd hwn yn faes i'w wella yn adroddiad y llynedd.

Mae cyfradd y bobl hŷn sy'n derbyn cymorth yn y gymuned wedi gostwng yn sylweddol unwaith eto yn ystod 2011-12, a gallai hyn fod yn destun pryder. Fodd bynnag, mae'r cyngor yn nodi bod hyn yn cyd-fynd ag athroniaeth y cyngor o gefnogi annibyniaeth ac yn adlewyrchu'r ffaith y gwnaed newidiadau yn y prosesau adrodd. Mae hwn yn faes y bydd AGGCC yn ei archwilio gyda'r cyngor yn ystod 2012-13.

Mae'r cyngor wedi gwella canran yr adolygiadau o gynlluniau gofal a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn, ac mae hyn unwaith eto yn rhan o dueddiad tymor hirach o welliant sy'n rhagori ar y lefelau gwella cyfartalog. Mae'r cyngor yn dweud y cyflwynwyd her fewnol trwy wneud mwy o ddefnydd o baneli mewnol, a bod hyn wedi gwella ansawdd y prosesau gwneud penderfyniadau ac wedi arwain at ddefnyddio trothwyon yn fwy cyson.

Gwelir tueddiad eglur o welliant o ran darparu asesiadau'n brydlon, ac mae'r perfformiad bellach yn agosach at gyfartaledd Cymru.

Roedd rhestrau aros yn ystod 2011-12 ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl a therapi galwedigaethol.

Mae'r cyngor yn hysbysu bod ei allu i leihau'r rhestr aros ar gyfer y gwasanaeth iechyd meddwl yn dibynnu ar y cydweithio gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Yn ôl y cyngor, mae proses ailstrwythuro'r bwrdd iechyd a'r dull gweithio rhanbarthol wedi achosi oedi wrth leihau amserau aros.

Un maes i'w wella y llynedd oedd sicrhau bod gwasanaethau therapi galwedigaethol ar gael yn rhwyddach. Adolygodd y cyngor y modd y mae'n darparu therapi galwedigaethol yn ystod y flwyddyn. Mae wedi datblygu prosesau mwy syml ac wedi sicrhau y cwblheir mân addasiadau'n fwy prydlon. Mae'r cyngor

wedi creu swydd ychwanegol i ymdrin ag ymholiadau am wasanaethau, ac wedi datblygu trefniadau gyda'r gymdeithas dai leol sy'n osgoi dyblygu gwaith ac yn darparu addasiadau prydlon. Mae'r cyngor hefyd wedi cynnal diwrnodau agored ledled y sir i hybu ymwybyddiaeth am y cyfarpar sydd ar gael.

Canfuwyd nifer gymharol fach o ofalwyr gan y cyngor. Fodd bynnag, cynigiwyd asesiad i'r holl ofalwyr a ganfuwyd. Mae'r cyngor wedi bod yn datblygu'r wybodaeth ar gyfer gofalwyr, ac mae swydd ysbyty wedi ei sefydlu i hybu ymwybyddiaeth am faterion gofalwyr. Bydd AGGCC yn dymuno edrych ar y cymorth a gynigir i ofalwyr yn ystod 2012-13.

Plant

Un pwynt mynediad sydd i'r gwasanaethau i blant. Mae'r cyngor wedi cynyddu nifer y penderfyniadau a wneir mewn diwrnod, a bellach mae bron pob un o'r atgyfeiriadau yn bodloni'r amserlen hon. Mae hwn yn welliant sylweddol ac mae'n well na'r targed a osodwyd gan y cyngor.

Bu gan y gwasanaethau i blant lefel uchel o atgyfeiriadau ac ailatgyfeiriadau ers blynyddoedd lawer. Llwyddwyd i ostwng lefel yr ailatgyfeiriadau yn ystod 2010-11 ond cynyddodd eto yn ystod 2011-12. Ers mis Hydref 2011 mae systemau cofnodi'r cyngor yn gallu gwahaniaethu rhwng atgyfeiriadau a hysbysiadau. Mae'n anodd gwerthuso perfformiad o ganlyniad i'r newid hwn a wnaed hanner ffordd trwy'r flwyddyn. Mae'r cyngor wedi rhoi sylw i wella arferion o ran cynnal asesiadau ac ysgrifennu adroddiadau, a dylai hyn wella perfformiad yn y tymor hirach a gostwng y gyfradd ailatgyfeirio. Mae'r cyngor hefyd wedi bod yn datblygu'r fframwaith risg a gallai hwn hefyd gyfrannu at y gwelliant gofynnol. Mae'r cyngor yn parhau i ddyrannu nifer fawr o achosion a chynnal nifer fawr o asesiadau. Bydd AGGCC yn dymuno edrych ar lefel uchel y gweithgarwch ac ansawdd yr asesiadau eto gyda'r cyngor yn ystod 2012-13.

Mae'r cyngor yn gwneud yn dda mewn agweddau ar gynllunio gofal i blant sy'n derbyn gofal. Yn ystod 2011-12, fel yn y blynyddoedd diweddar, roedd cynllun gofal wedi ei sefydlu erbyn i bron pob lleoliad ddechrau, ac erbyn yr ail adolygiad, roedd cynllun sefydlogrwydd wedi ei sefydlu ar gyfer bron pob achos.

Am rai blynyddoedd, mae'r cyngor wedi gwneud yn wael o ran trefnu adolygiadau statudol prydlon ar gyfer plant sy'n derbyn gofal. Gwelwyd gwelliant yn ystod 2011-12 er gwaethaf cynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn gofal. Roedd hwn yn faes i'w wella yn yr adroddiadau blynyddol blaenorol ac mae'n faes y mae'n rhaid i'r cyngor barhau i'w wella. Mae angen i'r cyngor barhau i wella hefyd o ran trefnu cynlluniau addysg ac archwiliadau meddygol a deintyddol yn brydlon.

Lansiwyd siarter gofalwyr ifanc Gwynedd ym mis Mehefin 2011. Mae'r siarter yn darparu gwybodaeth i ofalwyr ifanc am eu hawliau fel gofalwyr ac mae ar gael i ofalwyr ifanc ledled y sir. Mae'r gwasanaeth gofalwyr ifanc a gynhelir gan

Gweithredu Dros Blant yn darparu cymorth uniongyrchol i ofalwyr ifanc a thri fforwm ledled y sir.

Maes sydd wedi gwella

- Gwelliant o ran trefniadau rheoli gofal yn y gwasanaethau i oedolion, ac o ran pa mor rhwydd yw cael gafael arnynt.

Meysydd i'w gwella

- Mae angen i'r cyngor barhau i wella o ran trefnu cynlluniau addysg ac archwiliadau meddygol a deintyddol yn brydlon i blant sy'n derbyn gofal.
- Parhau i wella prydlondeb adolygiadau i blant sy'n derbyn gofal.

Y gwasanaethau a ddarperir:

Oedolion

Mae'r cyngor yn cydnabod ei fod yn dibynnu gormod ar wasanaethau preswyl, traddodiadol a gynhelir gan y cyngor. Rhaid i'r cyngor hefyd barhau i wella ei ddull o reoli'r gwasanaethau y mae'n eu darparu. Mae gan y cyngor anhawster parhaus o ran cadw rheolwyr sydd â'r profiad a'r cymwysterau priodol yn y cartrefi gofal.

Bydd cynllun tai gofal ychwanegol cyntaf y cyngor yn agor ym mis Hydref 2012, a bydd hwn yn gwella'r ystod o wasanaethau sydd ar gael.

Mae'r cyngor wedi symud ymlaen o ran moderneiddio'r ddarpariaeth breswyl i oedolion sydd ag anableddau dysgu. Mae'r cyngor wedi cau un cartref ac mae'n bwriadu gwella ansawdd y gwasanaethau sy'n weddill a datblygu cartrefi gyda chymdeithas dai i gynorthwyo pobl i fyw'n annibynnol.

Mae'r cyngor yn nodi bod y gwasanaeth galluogi bellach yn integredig a'i fod ar gael ar draws y gwasanaethau i oedolion. Mae'r cyngor yn hysbysu bod swyddogion galluogi arbenigol wedi eu hyfforddi a bod hyn wedi arbed arian yn sgil prosesau mwy effeithlon. Mae pob atgyfeiriad newydd, heblaw am bobl sydd â dementia difrifol neu salwch terfynol, yn dechrau gyda phhecyn galluogi. Yn ystod 2011-12, nid oedd angen cymorth pellach, neu llwyddwyd i leihau'r pecyn cymorth, ar gyfer dros hanner yr achosion a dderbyniodd becyn galluogi. Darparodd y cyngor nifer sylweddol fwy o becynnau galluogi na'i darged ac mae'r targed wedi ei godi eto ar gyfer 2012-13.

Un argymhelliad yn adroddiad y llynedd oedd y dylid darparu mwy o gymorth yn y gymuned. Mae Age Cymru wedi ehangu'r cymorth anffurfiol y mae'n ei gynnis i bobl hyn ledled y sir. Mae'r cyngor wedi datblygu ei ddefnydd o wasanaethau

gofal dydd i bobl â dementia. Mae cynnydd wedi bod yn y defnydd o deleofal, yn enwedig mewn achosion cymhleth.

Mae'r cyngor wedi datblygu nifer o fentrau sy'n cyfrannu at gynyddu'r ystod o wasanaethau yn y gymuned. Mae'r rhain wedi dechrau, neu bwriedir iddynt ddechrau yn ystod 2012-13. Mae'r datblygiadau hyn yn cynnwys y gwasanaeth gofal dydd i oedolion ag anawsterau dysgu yn Arfon sy'n hybu annibyniaeth drwy waith grŵp â phwyslais ar broblemau a sgiliau.

Ni ddechreuwyd gweithredu'r ganolfan gofal dydd arbenigol i bobl â dementia yn ystod 2011-12 oherwydd oedi gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr cyn darparu staff allweddol.

Mae angen i'r cyngor barhau ei waith o ddatblygu ac ehangu'r ystod o wasanaethau yn y gymuned.

Plant

Mae ystod y gwasanaeth cymorth i deuluoedd yn gyfyngedig. Bwriedir datblygu'r rhain fel rhan o gynlluniau comisiynu'r cyngor ar gyfer y gwasanaethau i blant yn ystod 2012-13.

Canfu arolygiad AGGCC o wasanaeth maethu'r cyngor fod y gwasanaeth wedi parhau i gael ei reoli'n effeithiol yn ystod 2011-12. Dywedodd yr arolygydd hefyd fod y gwasanaeth wedi gwneud yn dda o ran cynnal asesiadau trylwyr o ofalwyr sy'n berthnasau, cefnogi gofalwyr, a sefydlu paneli cadarn i asesu ymgeiswyr. Mae'r cyngor yn hysbysu bod y gwasanaeth wedi bodloni ei darged o ugain cofrestriad newydd yn ystod y flwyddyn. Nododd arolygydd AGGCC fod y gwasanaeth yn mabwysiadu dulliau arloesol o recriwtio. Mae twf ac ansawdd y gwaith yn dangos bod y gwasanaeth yn gwneud cyfraniad sylweddol ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal yng Ngwynedd.

Mae'r cyngor yn comisiynu Gweithredu Dros Blant i reoli cartref plant ar ei ran. Roedd arolygiad blynyddol AGGCC yn canolbwyntio ar brofiad y bobl sy'n defnyddio'r gwasanaeth. Siaradodd yr arolygydd â'r holl bobl ifanc a oedd yn byw yn y cartref. Nodwyd sylwadau cadarnhaol iawn ynglŷn ag ansawdd y gofal a'r cymorth y mae'r staff yn ei roi – nododd y bobl ifanc fod y staff yn buddsoddi amser, yn dangos diddordeb ynddynt ac yn eu trin â pharch. Barn yr arolygydd oedd bod y cartref yn darparu gofal o safon dda iawn i'r bobl ifanc sy'n byw yno.

Mae'r cyngor a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn gweithio mewn partneriaeth i ddarparu gwasanaeth integredig i blant ag anableddau. Cytunwyd ar y trefniadau'n ffurfiol yn ystod 2011-12.

Maes sydd wedi gwella

- Y cymorth a ddarperir i blant sy'n derbyn gofal gan wasanaeth maethu'r cyngor a chan y cartref preswyl y mae'r cyngor yn ei gomisiynu.

Maes i'w wella

- Datblygu'r ystod o wasanaethau yn y gymuned yn y gwasanaethau i oedolion a'r gwasanaethau i blant.

Yr effaith ar fywydau pobl:

Oedolion

Gwelwyd gwelliant sylweddol yn ystod 2011-12 o ran yr achosion amddiffyn oedolion lle roedd y risg yn cael ei reoli; roedd hwn wedi bod yn faes i'w wella. Y rheswm am y gwelliant oedd bod y cyngor wedi ailystyried y diffiniad o risg sy'n cael ei reoli ac wedi archwilio ffeiliau unigol. Canfu'r cyngor mai'r rheswm, mewn rhai sefyllfaoedd lle nad oedd y risgiau'n cael eu rheoli, oedd bod yr oedolyn agored i niwed wedi gwrthod y cymorth a gynigiwyd.

Yn ystod 2011-12 profiad AGGCC o'r cyngor oedd ei fod yn cyfathrebu'n dda ac yn gweithredu'r gweithdrefnau i amddiffyn oedolion sy'n agored i niwed yn effeithiol. Canfu AGGCC hefyd fod cyfarfodydd wedi eu galw yn briodol i symud pryderon i fyny i lefel uwch, a bod penderfyniadau eglur wedi eu gwneud.

Ni dderbyniodd y cyngor unrhyw geisiadau am asesiad dan y trefniadau diogelu rhag colli rhyddid yn ystod 2011-12. Trefnodd y cyngor hyfforddiant yn y maes gwaith hwn cyn ac yn ystod 2011-12. Bydd hwn yn faes i AGGCC edrych arno gyda'r cyngor yn ystod 2012-13.

Bydd AGGCC yn dymuno derbyn eglurhad ynglŷn â'r gostyngiad yn nifer y defnyddwyr gwasanaeth iechyd meddwl sy'n defnyddio gofal preswyl, a'r cynnydd yn nifer y defnyddwyr gwasanaeth anabledd dysgu sy'n defnyddio cartrefi gofal.

Plant

Mae dangosyddion perfformiad y gwasanaethau i blant yn parhau i wella.

Cynhelir cynadleddau amddiffyn plant yn fwy prydlon. Mae'n ofynnol i'r cyngor barhau i wella prydlondeb cynadleddau cychwynnol amddiffyn plant.

Mae gwaith da'r cyngor ym maes cynllunio gofal dros y blynyddoedd diwethaf, ac ansawdd y gwasanaethau sydd ar gael, wedi sicrhau rhai canlyniadau da i blant sy'n derbyn gofal gan Gyngor Gwynedd.

Mae'r nifer o weithiau y bu raid i blant sy'n derbyn gofal newid ysgol wedi gostwng flwyddyn ar ôl blwyddyn. Gwelwyd perfformiad da o ran darparu sefydlogrwydd mewn lleoliadau. Yn ystod 2011-12 gan y cyngor yr oedd y canran isaf yng Nghymru o blant a oedd wedi cael tri neu fwy o leoliadau yn ystod y flwyddyn. Mae lefelau presenoldeb yn yr ysgol ymhlith y plant sy'n derbyn gofal ymysg yr uchaf yng Nghymru. Roedd cymwysterau allanol cyfartalog y plant sy'n derbyn gofal yn sylweddol uwch nag unrhyw sir arall yng Nghymru.

Mae gwella'r canlyniadau i blant a arferai dderbyn gofal wedi bod yn faes i'r cyngor ei wella. Yn ystod 2011-12 gwelwyd gwelliant yn y maes gwaith hwn. Cadwodd y cyngor mewn cysylltiad â phob un ond un o'r bobl ifanc berthnasol, ac roedd pob un mewn llety priodol. Gwelwyd gwelliant cyson dros y blynyddoedd diweddar yng nghanran y bobl ifanc berthnasol y mae'r cyngor yn gwybod eu bod mewn addysg, hyfforddiant a chyflogaeth.

Maes sydd wedi gwella

- Sefydlogrwydd y lleoliadau gofal i blant sy'n derbyn gofal.

Maes i'w wella

- Parhau i wella prydlondeb y cynadleddau amddiffyn plant.

Y gallu i gyflawni'r gwaith

Cyflawni gwasanaethau cymdeithasol:

Mae'r cyngor yn bwriadu arbed 1.8 miliwn o bunnoedd yn y gwasanaeth dros dair blynedd gan ddechrau yn 2011. Mae'r gwasanaethau cymdeithasol wedi rheoli ei wariant yn ystod 2011-12 ac wedi cadw o fewn y gyllideb o £60,863,000.

Mae'r cyngor wedi cynnal asesiad cychwynnol o'i allu i gyflawni'r gwaith. Mae'r dadansoddiad yn cydnabod bod meysydd gwaith nad ydynt yn cael eu datblygu oherwydd diffyg gallu. Mae'r rhain yn cynnwys trawsnewid gwasanaethau. Mae'n ofynnol i'r cyngor ddarparu gallu digonol er mwyn rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig â methu â chyflawni ei gynlluniau i foderneiddio'r gwasanaethau.

Mae'r cyngor wedi nodi problemau o ran y gallu i gyflawni ei swyddogaethau statudol craidd yn enwedig o ran cynnal cynadleddau amddiffyn plant ac adolygu'r trefniadau gofal i blant sy'n derbyn gofal ganddo. Mae'r cyngor wedi gwella ei berfformiad yn y meysydd hyn ac mae angen iddo sicrhau nad yw diffyg gallu yn amharu ymhellach ar y gwelliannau gofynnol.

Mae'r staff yn derbyn cefnogaeth ac maent yn chwarae rhan bwysig wrth wella gwasanaethau. Mae'r gweithgareddau hyn yn cynnwys arolwg staff blynyddol,

cyfarfodydd ymgynghori â'r staff ddwywaith y flwyddyn a phroses ar gyfer awgrymu gwelliannau. Roedd adroddiad blynyddol y Cyfarwyddwr yn defnyddio gwybodaeth a gafwyd yn sgil digwyddiadau ymgynghori â'r staff, sy'n caniatáu iddynt gyfrannu tuag at werthuso perfformiad y gwasanaeth.

Mae'r cyngor yn hysbysu bod y system rheoli perfformiad wedi ei sefydlu'n dda, a bod rhaglen wedi'i threfnu ar gyfer cynnal archwiliadau o fewn y gwasanaethau. Mae'r cyngor yn hysbysu bod y wybodaeth rheoli perfformiad a'r data a gesglir yn fwy cywir bellach, yn y gwasanaethau i blant a'r gwasanaethau i oedolion.

Nodwyd yn flaenorol gan AGGCC bod angen i'r cyngor wella'r drefn o oruchwylio'r staff yn rheolaidd ac yn gyson. Mae'r cyngor wedi datblygu cronfa ddata a fydd yn darparu'r wybodaeth briodol am berfformiad ond nid yw wedi cynnal archwiliad o ansawdd yr oruchwyliaeth hyd yn hyn.

Mae'r cyngor wedi datblygu rhaglen o flaenoriaethau yn unol ag anghenion y gwasanaeth. Mae'r cyngor wedi datblygu "cardiau adroddiad" sy'n gwerthuso perfformiad yn effeithiol.

Mae'r cyngor yn arwain datblygiad systemau technoleg gwybodaeth gyda Chyngor Sir Ynys Môn.

Mae'r cyngor yn dangos tystiolaeth ei fod yn parhau i wella o ran llywodraethu gwybodaeth. Parhaodd y rhaglen waith y mae'r cyngor wedi ei sefydlu yn ystod 2011-12 gan ddarparu rhagor o hyfforddiant i'r staff a datblygu'r grŵp llywodraethu gwybodaeth. Nododd y cyngor fod angen gwella'r gallu i gyfathrebu'n ddiogel yn allanol ar e-bost.

Ceir tystiolaeth o berthynas waith dda gyda'r bwrdd iechyd o fewn y gwasanaethau ar lefel leol. Nid yw'r berthynas ar lefel uwch wedi aeddfedu'n llawn ers sefydlu Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr ac mae hyn wedi achosi oedi ac anawsterau wrth gynllunio a darparu gwasanaethau. Mae'r cyngor yn nodi bod mwy o gydweithio bellach, a chymerwyd cam ymlaen trwy gadarnhau penodiadau allweddol yn y bwrdd iechyd.

Meysydd i'w gwella

- Sicrhau bod digon o allu i gyflawni swyddogaethau craidd a gwelliannau angenrheidiol.
- Sicrhau goruchwyliaeth reolaidd a chyson i'r staff.

Gosod cyfeiriad:

Mae'r cyngor wedi penodi arweinydd portffolio newydd sydd â phrofiad mewn gofal cymdeithasol. Bydd yr arweinydd portffolio newydd yn aelod o gabinet y cyngor a gallai hyn gyfrannu tuag at roi proffil corfforaethol uwch i'r gwasanaethau

cymdeithasol. Gallai strwythur newydd y cyngor, ar sail cabinet, arwain at wneud penderfyniadau a fydd yn caniatáu ar gyfer rhoi cynlluniau, megis strategaethau comisiynu a moderneiddio'r cyngor, ar waith yn brydlon.

Mae'r cyngor wedi sefydlu cynllun tair blynedd. Mae'r cynllun yn rhoi cyfeiriad i ddatblygiadau yn y gwasanaethau cymdeithasol.

Mae'r cyngor wedi sefydlu perthynas gyda'i ddarparwyr. Mae'r cyngor wedi cymryd camau sylweddol ymlaen o ran datblygu'r ymgysylltiad gyda defnyddwyr gwasanaeth. Mae'r strategaeth ymgysylltu yn cynnwys cynnal cynadleddau a sioeau teithio, a defnyddio holiaduron a gwasanaethau eirioli. Ceir cynllun ymgysylltu bellach ar gyfer pob datblygiad sylweddol, a gwelir tystiolaeth o hyn yn strategaethau comisiynu'r cyngor a baratowyd yn ystod 2011-12.

Mae adroddiad blynyddol y cyngor yn nodi y cafwyd cefnogaeth ddifflino gan arweinydd y portffolio ar gyfer cynlluniau'r cyngor. Mae'r adroddiad yn nodi bod mwy a mwy o angen gwneud trefniadau i ddarparu gofal cymdeithasol priodol yn yr hinsawdd ariannol bresennol. Mae'r adroddiad yn nodi bod oedi wrth wneud trefniadau yn cynyddu'r risg y bydd y cyngor yn methu â darparu gwasanaethau cynaliadwy ac yn methu â chyflawni ei gynlluniau ariannol ei hun.

Mae gan Gyfarwyddwr newydd y gwasanaethau cymdeithasol brofiad o redeg rhai gwasanaethau cymdeithasol rheng flaen, ond nid y cyfan. Ceir risg na fydd gan Gyfarwyddwr newydd ddealltwriaeth o feysydd o risg sylweddol. Bydd yr hyfforddiant, y mentora a'r gefnogaeth barhaus y mae'r cyngor wedi'u sefydlu yn hanfodol er mwyn sicrhau bod cyfrifoldebau statudol y Cyfarwyddwr yn cael eu cyflawni.

Meysydd i'w gwella

- Sicrhau y rhoddir y cynlluniau comisiynu ar waith yn brydlon.
- Sicrhau bod dyletswyddau statudol y Cyfarwyddwr yn cael eu cyflawni.